

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-144.2019.20>

УДК 378:14

Слабко В. М., Запольська Ю. А.**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТУДЕНТІВ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

У сучасних умовах інформатизації освіти існує необхідність перегляду мети, змісту і технологій навчання іноземним мовам, розробки багаторівневої особистісно орієнтованої іношомовної підготовки студентів із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій і формування у закладах вищої освіти активного інформаційно-навчального мовного середовища.

Окреслено науково-педагогічну проблему – формування професійної іношомовної компетентності студентів інженерно-технічних спеціальностей як здатності до ділової та міжособистісної інтеракції в полікультурному середовищі

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні аспекти формування професійної іношомовної компетентності студентів досліджували М. Вінник, Л. Гришко, В. Осадчий, Т. Хаткінсон (Т. Hutchinson). Теоретичні питання комунікації досліджували М. Каган, С. Спенсер (S. Spencer), К. Фінч (K. Finch.), зокрема і в сфері інформаційних технологій – С. Джонсон (S. Johnson) та Л. Розенкренц (L. Rosencrance). Проте, наукових пошуків, присвячених аналізу проблеми формування професійно-іношомовної компетентності майбутніх інженерів в умовах інформатизації, не стали предметом пильного наукового інтересу науковців.

У дослідженні поставлено завдання здійснити аналіз проблеми формування професійно-іношомовної компетентності майбутніх інженерів з використанням засобів інформаційних та комунікаційних технологій в умовах інформатизації вищої освіти.

Інформатизацію освіти розглянуто як процес забезпечення сфери освіти методологією, технологією і практикою розробки та оптимального використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання. Тому у статті виявлено можливості застосування засобів інформаційних і комунікаційних технологій в процесі формування професійно-іношомовної компетентності студентів інженерних спеціальностей. Обґрунтовано необхідність використання засобів інформаційних та комунікаційних технологій на профільно-орієнтованих заняттях з іноземної мови та в циклі фахових дисциплін, в процесі виконання курсових і випускних кваліфікаційних робіт, підготовці до участі в конференціях і міжнародних проектах.

Ефективне формування професійно-іношомовної компетентності студентів інженерно-технічних спеціальностей забезпечується використанням засобів інформаційних та комунікаційних технологій. Професійно-іношомовна компетентність дозволяє вирішувати комунікативні завдання в сфері професійної діяльності, здійснювати іношомовне спілкування з носіями іноземної мови і виконувати пошук і аналіз інформації, необхідної для майбутньої діяльності.

Ключові слова: професійна іношомовна компетентність, студенти інженерно-технічних спеціальностей, інформаційно-комунікаційні технології, інформатизація вищої професійної освіти.

Нові державні освітні стандарти в сфері інженерної справи, технологій і технічних наук свідчать про необхідність системних перетворень професійної підготовки інженерних кадрів. Перед освітніми організаціями вищої освіти стоїть завдання створення умов для підготовки фахівців, що володіють широким спектром особистісних і професійних компетенцій, розвиненими комунікативними навичками, високою інформаційною культурою. Ступінь досягнення результатів освіти залежить від різних чинників і умов, проте пріоритет віддається використанню активних технологій навчання проектно-

дослідницького характеру та інформатизації освітнього процесу [8, с. 137].

На тлі процесів інтенсивної глобалізації та міжкультурної взаємодії посилюється значущість володіння іншомовною комунікативною компетентністю в сфері професійної діяльності. Необхідність пошуку, аналізу та оцінки майбутніми інженерами великих масивів інформації професійного змісту, частина з яких представлена іноземною мовою, а також використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності актуалізують необхідність формування професійної іншомовної компетентності в умовах інформатизації вищої професійної освіти. Як доцільно зазначає А. Джурило, створення інформаційно-освітнього середовища засобами інформаційно-комунікаційних технологій є обов'язковою умовою реалізації програми бакалаврату та реформування вищої освіти [2, с. 84].

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Комунікативна роль професіоналів інженерно-технічних спеціальностей у часи об'єднання великих полікультурних та поліетнічних суспільств набуває надзвичайної ролі, що дає право стверджувати – саме зазначені фахівці можуть створити умови для більш комфортного входження мільйонів пересічних людей у світ інформаційно-комунікаційних технологій. З цих очевидних підстав на порядок денний виходить науково-педагогічна проблема, що має актуально перспективний характер – формування професійної іншомовної компетентності студентів інженерно-технічних спеціальностей як здатності ділової та міжособистісної інтеракції, готовності до здійснення функцій ділового та професійного спілкування в полікультурному середовищі тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У системі інноваційної інженерної освіти відбувається цілеспрямоване формування певних знань, умінь і методологічної культури, а також комплексна підготовка і виховання фахівців у галузі техніки і технології до інноваційної інженерної діяльності на основі відповідного змісту, методів навчання і наукомістких освітніх технологій [3, с. 11]. Проблемам і перспективам професійно-іншомовної підготовки студентів закладів вищої освіти присвячені роботи М. Вінника, Л. Гришко, О. Дубініної, В. Круглика, В. Осадчого, В. Седова, З. Сейдаметової, Д. Щедролосьєва та ін. Нині в іншомовній підготовці пріоритетними є компетентнісний (Н. Гальскова, В. Сафонова, О. Соловова, Дж. Каммінс (J. Cummins), Дж. Фірст (J. Firth), Т. Хаткінсон (T. Hutchinson), С. Савігнон (S. Savignon), М. Свайн (M. Swain і ін.), комунікативний (Є. Пасів, Г. Рогова, В. Кузовлев, Л. Бахман (L. Bachman), Д. Хаймс (D. Hymes), Дж. Манбі (J. Munby), Р. Оксфорд (R. Oxford) та ін.), контекстний підходи (А. Вербицький, Н. Патяєва, В. Теніщева, М. Холідей (M. Halliday) та ін.). Поряд з окресленими підходами особистісно зорієнтоване навчання, що передбачає індивідуалізацію навчання, зміну рольових відносин у системі “викладач – студент”, знаходить адекватне втілення в змісті і засобах формування професійно-іншомовної компетентності (О. Соловова, Н.Коряковцева та ін.). Теоретичні питання комунікації досліджували С. Александрова, М. Василик, М. Каган, Г. Латфуллин, І. Писаревський,

Р. Александер (R. Alexander), С. Спенсер (S. Spencer), К. Фінч (K. Finch.), К. Хансен (C. Hansen) та ін., зокрема і в сфері інформаційних технологій – Р. Абельска, С. Джонсон (S. Johnson) та Л. Розенкренц (L. Rosencrance).

Постановка завдання. Необхідність освоєння майбутніми інженерами величезної кількості світових інформаційних ресурсів, велика частина яких представлена англійською мовою, робить актуальним використання інформаційних та комунікаційних технологій в процесі професійно-іншомовної підготовки. Однак проблема використання засобів інформаційних і комунікаційних технологій в професійно-іншомовній підготовці студентів інженерно-технічних спеціальностей, особливо розроблених в останні роки (технології Веб 2.0, Вікі і блог; навчальні Інтернет-ресурси (hotlist, treasure hunt, webquest і ін.), Moodle), вивчена не повною мірою і вимагає подальших досліджень і власного вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з найважливіших умов входження України в світові інтеграційні освітні процеси, без яких на сучасному етапі неможливо забезпечити конкурентоспроможність і сталий інноваційний розвиток вітчизняної професійної освіти, є інформатизація всіх рівнів освіти, розширення доступу до освітніх ресурсів Інтернету, широке впровадження цифрових і електронних засобів навчання нового покоління. Інформатизація освіти, на думку Р. Вегенер (R. Wegener) та Дж. Леймейстер (J. Leimeister), є цілеспрямовано організованим процесом забезпечення сфери освіти методологією, технологією і практикою створення та оптимального використання науково-педагогічних, навчально-методичних, програмно-технологічних розробок, зорієнтованих на реалізацію можливостей інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються в комфортних і здоров'я зберігаючих умовах [10, с. 386].

Безперервна професійна іншомовна підготовка в інженерній освіті, на думку Л. Матвійчук, актуалізує значущість розмежування видів інженерної діяльності залежно від мети і розв'язуваних фахівцем завдань: виробничо-технологічних, проектно-конструкторських, науково-дослідних та організаційно-управлінських [5, с. 9].

Визначення видів інженерної діяльності повинно впливати на вибір змісту і форм навчання в процесі іншомовної підготовки в закладах вищої професійної освіти. Аналіз професійних дій, здійснюваних інженерами в різних видах діяльності, є важливою умовою для вибору адекватних форм і технологій навчання на заняттях з іноземної мови для професійних цілей.

Так, науково-дослідницька діяльність інженера зорієнтована на отримання нових наукових даних, що спричиняють відкриття або винахід. Ця діяльність пов'язана з написанням наукових статей, тез, рецензій на публікації технічної тематики, заявок на патенти, інструкцій. Проектно-конструкторська діяльність передбачає розробку технічних пропозицій, ескізних і технічних проектів, результатом чого стає розробка технічної документації. Інженер працює з нормативними актами, довідниками, патентами, інструкціями, специфікаціями. Виробничо-технологічна діяльність інженера охоплює

більшість етапів життєвого циклу продукції – від впровадження до зняття з виробництва. У процесі цього роду занять проводяться виробничі наради, переговори з субпідрядниками та партнерами, а результатами стають технічні заявки на виконання робіт, специфікації, звіти щодо впровадження, ремонту та експлуатації інженерних об'єктів і систем. Організаційно-управлінська діяльність спрямована на управління сукупною інженерною працею [7, с. 371]. Зміст цієї діяльності охоплює здійснення запитів, проведення узгоджень, підготовку розпоряджень, ведення переговорів та ділової переписки з замовниками. Очевидно, що іншомовна підготовка студентів інженерно-технічних спеціальностей, які будуть займатися проектно-конструкторською та науково-дослідницькою діяльністю, передбачає масштабну роботу з технічними і науковими текстами, закріплення спеціальної термінології, навчання навичкам писемного мовлення. Навчання майбутніх інженерів, задіяних у виробничо-технологічній та організаційно-управлінській діяльності, передбачає збільшення обсягу комунікативних завдань з використанням інтерактивних методів, що моделюють професійні ситуації.

Однак слід пам'ятати, що в умовах глобальних економічних процесів стають все більш ймовірними можливості інтеграції різних видів діяльності інженерів, участь фахівців у міжнародних проектах (зокрема дослідних) і прагнення в зв'язку з цим підвищити свій професійний рівень, збільшити шанси кар'єрного зростання, для чого потрібне добре володіння іноземною мовою спеціальності [7, с. 371]. Тому не викликає сумніву доцільність «включення» в програми іншомовної підготовки майбутніх фахівців інженерно-технічних спеціальностей видів навчальної діяльності, спрямованих на розвиток професійних іншомовних комунікативних умінь і необхідних особистісних якостей.

Водночас побудова інформаційного суспільства, посилення ролі достовірного, вичерпного і випереджаючого знання у всіх сферах людської діяльності повною мірою охопили освіту, науку, культуру, охорону здоров'я та інші соціальні сфери. Одним із пріоритетних напрямів процесу інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти, під якою розуміється процес забезпечення сфери освіти методологією, технологією і практикою розробки та оптимального використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання і виховання.

Засоби інформаційних і комунікаційних технологій (засоби ІКТ) як засоби інформатизації вищої професійної освіти забезпечують оптимальне й ефективне сприйняття, засвоєння і використання навчальної інформації в інтерактивному режимі; дозволяють студентам освоювати способи діяльності в умовах доступності будь-яких локальних та глобальних інформаційних ресурсів (книг, мультимедійних навчальних програм або інформаційних мереж) [10, с. 385].

Аналіз сучасних тенденцій в розвитку української системи вищої професійної освіти, які знайшли своє відображення в Постанові Кабінету

Міністрів України “Про затвердження Національної рамки кваліфікацій (2011 р.), Указі Президента України “Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року” (2013 р.); Законі України “Про вищу освіту” (2014 р.) та інших нормативно-правових актах у сфері інженерної освіти і в галузі викладання іноземних мов, дозволив визначити мету іншомовної підготовки студентів інженерно-технічних спеціальностей як сформованість професійно-іншомовної компетентності. Її розглядаємо як здатність і готовність майбутніх фахівців вирішувати комунікативні завдання в сфері професійної діяльності, здійснювати іншомовне спілкування з носіями іноземної мови і виконувати пошук і аналіз інформації, необхідної для вивчення зарубіжного досвіду, а також працювати з науково-технічною літературою та документацією на іноземній мові в сфері обраної спеціалізації з використанням засобів інформаційних та комунікаційних технологій.

Найважливішою умовою формування професійно-іншомовної компетентності студентів інженерно-технічних спеціальностей є спеціально організована навчальна діяльність із застосуванням засобів ІКТ. Інформаційно-комунікаційні технології створюють умови для роботи студентів над усіма видами іншомовної мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання, говоріння) і для реального спілкування з носіями мови. Нині пріоритетна увага приділяється інформаційній складовій у викладанні іноземних мов [9, с. 106]. Використання мережі Інтернет дає змогу розширити доступ студентів і викладачів до автентичних матеріалів: технічних текстів з різних спеціальностей, електронних версій газет і журналів, словників, енциклопедій тощо.

У сучасних умовах використання засобів ІКТ стає все більш популярним серед викладачів іноземних мов і є невід’ємною частиною освітнього процесу, що пояснюється такими чинниками:

- мережа Інтернет стає все доступнішою вдома та у закладах вищої освіти; будучи інструментом спілкування, вона особливо підходить для реалізації комунікативного і проблемного підходу до навчання;

- виросло нове покоління студентів, для яких використання комп’ютера та інформаційних технологій є частиною їхнього повсякденного життя. З’явилися навіть терміни для позначення цього покоління: dot.com generation і the Net generation [5, с. 7].

Розвиток комп’ютерних технологій, з одного боку, і методики викладання іноземних мов – з іншого, спричинили появу нової галузі знань – комп’ютерної лінгводидактики. Комп’ютерна лінгводидактика вивчає теорію і практику використання інформаційних та комунікаційних технологій в навчанні мови [6, с. 244]. Одним з напрямків досліджень в комп’ютерній лінгводидактиці є дослідження інтеграції ІКТ в загальний процес навчання іноземної мови і розробка прийомів використання інформаційних та комунікаційних технологій в освітньому процесі. Комп’ютерним матеріалам властива інтерактивність, яка виявляється в можливості участі в роботі студента і комп’ютера як рівних партнерів і передбачає свідому активність студентів інженерно-технічних

спеціальностей, підкріплену керуючою діяльністю комп'ютера [1, с. 20].

Значним потенціалом для вирішення проблеми підвищення якості іншомовної освіти студентів інженерно-технічних спеціальностей в умовах скорочення кількості аудиторних занять мають інструменти електронного навчання: компоненти інформаційно-освітнього середовища (вікі, форум, чат, глосарій, портфоліо, онлайн-оголошення, завдання, тести); навчальні інтернет-ресурси (Hotlist, multimedia scrapbook, treasure hunt, subject sampler і webquest), освітні ресурси мережі Інтернет, нові інтернет-сервіси (вікі-сторінка, сайт і блог викладача) [4, с. 12]. Тобто, інформатизація вищої професійної освіти на сучасному етапі передбачає перенесення акценту від комп'ютера як технічного засобу навчання до реальної мовної діяльності за допомогою мережі Інтернет.

Тому припускаємо, що в умовах інформатизації вищої професійної освіти, формування професійної іншомовної компетентності студентів інженерно-технічних спеціальностей необхідним є використання діагностичних, тестових програм; програмних засобів Microsoft: MS Word, MS Excel, MS Power Point для створення презентацій та інших матеріалів (графіки, діаграми, кросворди, складання буклетів); професійно спрямованих аудіо- та відеокурсів і мультимедійних навчальних CD-програм; інформаційних ресурсів мережі Інтернет для освітніх цілей (пошукові системи (www.google.com, www.ask.com); довідкових матеріалів (електронних та онлайн словників (www.dictionary.com, www.abbyylinguo.com), енциклопедій (www.britannica.com, www.wikipedia.org, www.encyclopedia.com), програм-перекладачів тощо); електронних бібліотек; віртуальних музеїв, виставок та інших наочних матеріалів; електронних версій газет і журналів, методичних матеріалів для викладачів); засобів телекомунікацій, зокрема електронної пошти, чату тощо.

Поряд зі згаданими технологіями також важливо особливу увагу приділяти застосуванню нових Інтернет-технологій, серед яких "вікі" і "блог" як прикладів сервісів Web 2.0. Характерними ознаками технологій "вікі" і "блог" є простота використання, багатофункціональність і унікальність, яка полягає в можливості створення творчих проектів у межах освітнього процесу. Вони дозволяють поряд з текстовою інформацією активно використовувати графічну інформацію, звукові файли і відеозаписи, що активізує всі канали надходження інформації, підвищує інтелектуальну активність студентів.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Оптимізація іншомовної підготовки студентів інженерно-технічних спеціальностей передбачає необхідність урахування характеру і результатів виконаної інженером роботи, аксіологічних аспектів інженерної діяльності; відбору відповідного змісту, освітніх технологій та видів навчальної діяльності, що інтегрують в іноземні мови і спеціальність. Ефективне формування професійно-іншомовної компетентності студентів інженерно-технічних спеціальностей забезпечується використанням засобів інформаційних та комунікаційних технологій. Професійно-іншомовна компетентність дозволяє вирішувати комунікативні завдання в сфері професійної діяльності, здійснювати іншомовне спілкування з носіями іноземної мови і виконувати

пошук і аналіз інформації, необхідної для вивчення зарубіжного досвіду в сфері обраної спеціалізації з використанням засобів інформаційних та комунікаційних технологій. Це зумовлює необхідність розробки теоретико-методологічних основ міждисциплінарного підходу в іншомовній освіті і практиці предметно-інтегрованого іншомовного навчання.

Використана література:

1. Бобрицька, В. І., Процька, С. М., 2019. 'Організаційно-педагогічні умови використання електронних навчальних курсів в освітньому процесі закладів вищої освіти України', *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук.праць, Київ: Вид-во Нац. авіац. ун-ту "НАУ-друк", № 15, С. 19-24.
2. Джурило, АП., 2014. 'До питання "реформування" як однієї з ключових дефініцій у галузі освіти', *Метод. зб. Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України*, Київ, Вип. 82. С. 81-87.
3. Загородна О. Ю., 2010. 'Формування комунікативної професійної компетентності студентів економічних спеціальностей засобами інноваційних технологій'. *Автореферат дисертації кандидата наук*, Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 20с.
4. Колос, К. Р., 2011. 'Система MOODLE як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної післядипломної освіти', *Автореферат дисертації кандидата наук*, *Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України*, Київ, 22 с.
5. Матвійчук, Л. А., 2014. 'Формування професійних знань майбутніх інженерів-програмістів засобами інформаційно-комунікаційних технологій'. *Автореферат дисертації наук*. Житомир, Житомирський державний університет імені Івана Франка, 21 с.
6. Паридуха, О. Ю., 2007. 'Технологія контекстного навчання при вивченні іноземної мови студентами економічних спеціальностей', *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського*. Серія: Педагогіка і психологія, Вінниця. Випуск 21. С. 242-246.
7. Полякова, Л. О., 2015. 'Зачем инженеру иностранный язык? (Анализ профессиональных стандартов)'. *Современные проблемы науки и образования*. № 6-0. С. 371-380.
8. Седов, В. С., 2016. 'Формування фахової компетентності майбутніх інженерів-програмістів в умовах магістратури'. *Дисертація кандидата наук*. Херсон, Херсонський державний університет, 240 с.
9. Dudeney, G. & Hockly, N. 2007, 'How to Teach English with Technology', UK : Pearson Education Limited, 285 p.
10. Wegener, R. & Leimeister J., 2012. 'Virtual Learning Communities: Success Factors and Challenges', *International Journal of Technology Enhanced Learning (IJTEL)*. Number: 5/6, Vol. 4. P.383-397.

References:

- [1] Bobrytska, V. I., Protska, S. M., 2019. 'Orhanizatsiino-pedahohichni umovy vykorystannia elektronnykh navchalnykh kursiv v osvithnomu protsesi zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy, *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu*. Serii: Pedahohika. Psykholohii: zb. nauk.prats, Kyiv: Vyd-vo Nats. aviats. un-tu "NAU-druk", № 15, S. 19-24.
- [2] Dzhurylo, AP., 2014. 'Do pytannia "reformuvannia" yak odniiei z kliuchovykh defynitsii u haluzi osvity, *Metod. zb. Instytutu innovatsiinykh tekhnolohii i zmistu osvity MON Ukrainy*, Kyiv, Vyp. 82. S. 81-87.
- [3] Zahorodna O. Yu., 2010. 'Formuvannia komunikativnoi profesiinoi kompetentnosti studentiv ekonomichnykh spetsialnostei zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii. *Avtoreferat dysertatsii kandydata nauk*, Vinnytsia, Vinnytskyi derzhavnyi pedahohichniyi universytet imeni Mykhaila Kotsiubynskoho, 20s.
- [4] Kolos, K. R., 2011. 'Systema MOODLE yak zasib rozvytku predmetnykh kompetentnosti uchyteliv informatyky v umovakh dystantsiinoi pislidyplomnoi osvity, *Avtoreferat dysertatsii kandydata nauk*, *Instytut informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy*, Kyiv, 22 s.
- [5] Matviichuk, L. A., 2014. 'Formuvannia profesiinykh znan maibutnykh inzheneriv-prohramistiv zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii. *Avtoreferat dysertatsii nauk*. Zhytomyr, Zhytomyrskyi derzhavnyi universytet imeni Ivana Franka, 21 s.

- [6] Parydukha, O. Yu., 2007. 'Tekhnolohiia kontekstnoho navchannia pry vyvchenni inozemnoi movy studentamy ekonomichnykh spetsialnostei, *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. M. Kotsiubynskoho*. Serii: Pedahohika i psykholohiia, Vinnytsia. Vypusk 21. S. 242-246.
- [7] Polyakova, L. O., 2015. 'Zachem inzheneru inostrannyi yazyk? (Analiz professionalnykh standartov)'. *Sovremennye problemy nauki i obrazovaniya*. № 6-0. S. 371-380.
- [8] Sedov, V. Ye., 2016. 'Formuvannia fakhovoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv-prohramistiv v umovakh mahistratury. Dysertatsiia kandydata nauk. Kherson, Khersonskiy derzhavnyi universytet, 240 s.
- [9] Dudeney, G. & Hockly, N. 2007, 'How to Teach English with Technology', UK : Pearson Education Limited, 285 r.
- [10] Wegener, R. & Leimeister J., 2012. 'Virtual Learning Communities: Success Factors and Challenges, *International Journal of Technology Enhanced Learning (IJTEL)*. Number: 5/6, Vol. 4. P. 383-397.

СЛАБКО В. Н., ЗАПОЛЬСЬКА Ю. А. Формирование профессиональной иноязычной компетентности студентов инженерно-технических специальностей в условиях информатизации высшего профессионального образования.

В современных условиях информатизации образования существует необходимость пересмотра целей, содержания и технологии обучения иностранным языкам, разработки многоуровневой личностно ориентированной иноязычной подготовки студентов с применением информационно-коммуникационных технологий и формирования в учреждениях высшего образования активного информационно-учебного языковой среды.

Определены научно-педагогическую проблему – формирование профессиональной иноязычной компетентности студентов инженерно-технических специальностей как способности к деловой и межличностной интеракции в поликультурной среде

Анализ последних исследований и публикаций. Теоретические и практические аспекты формирования профессиональной иноязычной компетентности студентов исследовали М. Винник, Л. Гришко, В. Осадчий, Т. Хаткинсон (Т. Hutchinson). Теоретические вопросы коммуникации исследовали М. Каган, С. Спенсер (S. Spencer), К. Финч (K. Finch.). В том числе и в сфере информационных технологий – С. Джонсон (S. Johnson) и Л. Розенкренц (L. Rosenkrantz). Однако, научных изысканий, посвященных анализу проблемы формирования профессионально-иноязычной компетентности будущих инженеров в условиях информатизации, не стали предметом пристального научного интереса ученых.

В исследовании поставлена задача провести анализ проблемы формирования профессионально-иноязычной компетентности будущих инженеров с использованием средств информационных и коммуникационных технологий в условиях информатизации высшего образования.

Информатизацию образования рассмотрено как процесс обеспечения сферы образования методологией, технологией и практикой разработки и оптимального использования современных информационных и коммуникационных технологий, ориентированных на реализацию психолого-педагогических целей обучения. Поэтому в статье выявлены возможности применения средств информационных и коммуникационных технологий в процессе формирования профессионально-иноязычной компетентности студентов инженерных специальностей. Обоснована необходимость использования средств информационных и коммуникационных технологий на профильно-ориентированных занятиях по иностранному языку и в цикле профессиональных дисциплин, в процессе выполнения курсовых и выпускных квалификационных работ, подготовке к участию в конференциях и международных проектах.

Эффективное формирование профессионально-иноязычной компетентности студентов инженерно-технических специальностей обеспечивается использованием средств информационных и коммуникационных технологий. Профессионально-иноязычная компетентность позволяет решать коммуникативные задачи в сфере профессиональной деятельности, осуществлять иноязычное общение с носителями иностранного языка и выполнять поиск и анализ информации, необходимой для будущей деятельности.

Ключевые слова: профессиональная иноязычная компетентность, студенты инженерно-технических специальностей, информационно-коммуникационные технологии, информатизация высшего профессионального образования.

SLABKO V. N., ZAPOLSKA YU. A. Formation of professional foreign language competence of engineering and technical students in the context of digitalization of higher professional education.

Research topicality. Modern conditions of digitalization of education provide for a need to reconsider the purpose, content and technology of foreign language teaching, development of multilevel personality-oriented foreign language training of students using information and communication technologies and establishment of active information and educational language environment in higher educational institutions.

Problem statement. The scientific and pedagogical problem - development of professional foreign language competence of engineering and technical students as the ability for business and interpersonal interaction in the multicultural environment is outlined.

Review of recent research and publications. Theoretical and practical aspects of the development of professional foreign language competence of students were studied by M. Vinnyk, L. Hrishko, V. Osadchyi, T. Hutchinson. Theoretical issues of communication were studied by M. Kahan, S. Spencer, K. Finch, in particular in the field of information technology – S. Johnson and L. Rosencrance. However, no scholars closely studied the analysis of the problem of development of professional and foreign language competence of future engineers in the conditions of digitalization.

Setting objectives. The study is intended to analyse the problem of the development of professional and foreign language competence of future engineers using information and communication technologies in the context of digitalization of higher education.

Results. Digitalization of education is considered as a process of providing the field of education with methodology, technology and practice of development and optimal use of modern information and communication technologies focused on the realization of psychological and pedagogical learning goals. Therefore, the article identifies the possibilities of using information and communication technologies in the process of developing professional and foreign language competence of engineering students. The need of using information and communication technologies in specialized foreign language classes and in the cycle of professional subjects, in the process of preparing term and final qualification papers, preparing for participation in conferences and international projects is substantiated.

Conclusions. Effective formation of professional and foreign language competence of engineering and technical students is ensured by the use of information and communication technologies. Specialized foreign language competence allows solving communicative objectives in the field of professional activity, carrying out foreign language communication with native speakers of a foreign language and performing search and analysis of information necessary for future activity.

Keywords: professional foreign language competence, engineering and technical students, information and communication technologies, digitalization of higher professional education.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-144.2019.21>

УДК 378:14

Сливка Б. С.

**ФОРМУВАННЯ ХРИСТІЯНСЬКОЇ МОРАЛІ
ДОШКІЛЬНИКІВ НАПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ:
УЗАГАЛЬНЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ
ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ**

Обґрунтовано концептуальні підходи до формування християнської моралі дошкільників у період незалежності української держави. Визначено основні детермінанти пастирської роботи з дітьми дошкільного віку (антропологія пастирства, пастирська психологія, пастирська педагогіка, дошкільна освіта, дошкільне виховання, сімейно-родинна освіта, сімейно-родинне виховання, церковний спів тощо). Виокремлено чинники впливу на розвиток формування християнської моралі дошкільників (ідеологічні,